

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 15 0 К 005972 25 Кж 2
Бања Лука, 03.03.2026. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Обрена Бужанина, као предсједника вијећа, Сњежане Кудрић и Даниеле Миловановић, као чланова вијећа уз судјеловање записничара Андрее Гранолић у кривичном предмету против оптужених М. Ђ. и Р. В. због кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, одлучујући о жалбама, окружног јавног тужиоца из Требиња, браниоца оптужених М. Ђ. и Р. В., адвоката Славише Продановића из Фоче, изјављеним против пресуде Окружног суда у Требињу број 15 0 К 005972 25 К2 од 23.10.2025. године, након одржане сједнице вијећа дана 03.03.2026. године је донио

ПРЕСУДУ

Одбија се, као неоснована, жалба браниоца оптужених М. Ђ. и Р. В., док се уважава жалба окружног јавног тужиоца из Требиња и преиначава пресуда Окружног суда у Требињу број 15 0 К 005972 25 К 2 од 23.10.2025. године у одлуци о казни тако што се оптужени због кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије за које су том пресудом оглашени кривим, на основу наведене законске одредбе осуђују и то оптужени М. Ђ. уз примјену одредби члана 41. став 1. истог закона на казну затвора у трајању од 6 (шест) година, а оптужени Р. В. уз примјену одредби чланова 41, 42. став 1. тачка 2) и 43. став 1. тачка 1) истог закона на казну затвора у трајању од 3 (три) године.

У преосталом дијелу првостепена пресуда остаје неизмијењена.

Образложење

Побијаном пресудом Окружног суда у Требињу број 15 0 К 005972 25 К 2 од 23.10.2025. године оптужени М. Ђ. и Р. В. оглашени су кривим за кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије („Службени лист СФРЈ“ број: 44/76, 36/77, 34/84, 74/87, 57/89, 3/90, 38/90, 45/90 и 54/99, у даљем тексту: КЗ СФРЈ) и за то дјело на основу истог законског прописа и примјеном чланова 41., 42. став 1. тачка 2) и члана 43. став 1. тачка 1. КЗ СФРЈ, оптужени М. Ђ. осуђен је на казну затвора у трајању од 4 (четири) године, а оштећена С. М. и оштећена са псеудонимом „Б“ упућене су да имовинскоправни захтјев могу остварити у парничном поступку, док је оптужени Р. В.

осуђен на казну затвора у трајању од 2 (двје) године и оштећена са псеудонимом „Б“ је упућена да имовинскоправни захтјев може остварити у парничном поступку. Истом пресудом на основу члана 99. став 1. Закона о кривичном поступку Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 53/12, 91/17, 66/18 и 15/21, у даљем тексту: ЗКП РС), оптужени су обавезани да надокнаде трошкове кривичног поступка о чијој висини ће суд донијети посебно рјешење по прибављању потребних података.

Наведена пресуда је донесена у поновљеном поступку, након што је Врховни суд Републике Српске, рјешењем број 15 0 К 005972 25 Кж од 08.05.2025. године уважио жалбе бранилаца оптужених М. Ђ. и Р. В., укинуо пресуда Окружног суда у Требињу број 15 0 К 005972 23 К од 13.12.2024. године и предмет вратио том суду на поновно суђење.

Против побијане пресуде жалбе су у законском року изјавили окружни јавни тужилац из Требиња, бранилац оптуженог М. Ђ. и Р. В., адвокат Славиша Продановић из Фоче.

Окружни јавни тужилац жалбу је изјавио због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 310. став 1. тачка а) ЗКП РС и због одлуке о кривичној санкцији из члана 310. став 1. тачка г) ЗКП РС с приједлогом да се жалба уважи и у односу на оптужене првостепена пресуда преиначи у погледу одлуке о казни, тако да се оптуженим изрекну казне затвора у дужем временском трајању.

Бранилац оптужених М. Ђ. и Р. В., адвокат Славиша Продановић жалбу је изјавио због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно утврђеног чињеничног стања и одлуке о кривичној санкцији с приједлогом да се побијана пресуда преиначи и оптужени ослободе од оптужбе или побијана пресуда укине и предмет врати првостепеном суду на поновни поступак и одлучивање пред измијењеним вијећем.

У одговору на жалбу браниоца оптужених, окружни јавни тужилац је оспорио основаност жалбе браниоца из разлога што нису достављени нити наведени нови докази у жалби и предложио да се жалба браниоца одбије као неоснована.

Разматрајући спис, побијану пресуду, жалбе и одговор на жалбу, у смислу одредбе члана 320. ЗКП РС, одлучено је као у изреци ове пресуде из сљедећих разлога.

Без основа су наводи жалбе браниоца оптужених да су у поступку доношења побијане пресуде почињене битне повреде одредаба кривичног поступка, које се односе на то да побијана пресуда нема разлога о одлучним чињеницама из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС, наводећи да је првостепена пресуда потпуно игнорисала упутство указано рјешењем Врховног суда Републике Српске, да је побијана пресуда идентична пресуди која је укинута, да су разлози пресуде противрјечни доказима изведеним током првостепеног поступка. То стога, што су у образложењу побијане пресуде дати јасни разлози о одлучним чињеницама, навођењем доказа на којима се и заснива пресуда, као и оцјеном вјеродостојности противрјечних доказа, при чему није повријеђено ни право оптужених на одбрану, нити начело „in dubio pro reo“ према којем суд сумњу у погледу постојања чињеница које чине обиљежје кривичног дјела или од којих зависи примјена неке одредбе кривичног законодавства, рјешава одлуком на начин који је повољнији за оптуженог. Супротно наводима жалбе браниоца оптужених, првостепени суд је поступио по упутама Врховног суда Републике Српске датим у рјешењу број 15 0 К 005972 25 Кж

од 08.05.2025. године и у доказну грађу уврстио материјални доказ који је прибављен од стране Министарства правде БиХ, а који се односи на информативни разговор са заштићеним свједоком под псеудонимом „Б“ од 18.07.1992. године – Хашки овјерен документ број [...], исти доказ анализирао и цијенио, како појединачно, тако и у међусобној вези са осталим изведеним доказима. Уједно је првостепени суд прихватио приједлог браниоца оптужених да се у поновљеном поступку изведе нови доказ саслушање заштићеног свједока оштећене са псеудонимом „Б“ на околности садржаја њене изјаве коју је дала лицу В. Б. у С. дана 18.07.1992. године, а који исказ је цијенио појединачно и у вези са осталим изведеним доказима.

Дакле, приговори жалбе којима се указује на изостанак разлога о одлучним чињеницама су по оцјени овог суда неосновани, јер је побијана пресуда дала разлоге о свим одлучним чињеницама (како о постојању оружаног сукоба, тако и о статусу оптужених и цивила, нексуса између оружаног сукоба и предузете радње оптужених), а такође је оцијенила и доказе одбране, ради чега су неприхватљиви приговори жалби засновани на тврдњи да је првостепена пресуда захваћена битном повредом одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС. Сасвим је друго питање што жалба оспорава валидност датих разлога, међутим, приговорима таквог карактера се у суштини оспорава правилност оцјене доказа, што представља приговор чињеничног карактера, због чега је овај суд оцијенио основаност тих приговора у оквиру жалбеног основа погрешно утврђеног чињеничног стања.

Кад оспорава утврђено чињенично стање и начин на који је првостепени суд цијенио исказе свједока оптужбе и одбране, са аспекта њихове вјеродостојности и доказне вриједности, бранилац врши другачију оцјену доказа, за коју не нуди прихватљиве аргументе. На исти начин долази и до закључака о постојању сумњи у погледу одлучних чињеница за постојање предметног кривичног дјела.

Приговорима садржаним у жалби браниоца оптужених, се не може оспорити правилност чињеничних утврђења и закључак побијане пресуде да су оптужени починили кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ, за које су том пресудом оглашени кривим. Такав закључак је резултат правилне оцјене свих проведених доказа оптужбе и одбране и то појединачно и у међусобној повезаности, па разлоге за такав закључак, као мјеродавно образложене и ваљане, овај суд у цјелости прихвата, а њихова правилност се жалбеним аргументима бранилаца оптужених, не може оспорити.

Наиме, побијана пресуда детаљно износи садржај изведених доказа како објективне, тако и субјективне природе, све те доказе правилно оцјењује и изводи коначан, а по оцјени овога суда правилан закључак да су оптужени учинили кривично дјело које им оптужба ставља на терет.

Прије свега, побијана пресуда у битним сегментима износи садржај изведених доказа, те исте правилно оцјењује и изводи коначан, а по оцјени овога суда правилан закључак да су оптужени починили кривично дјело које им оптужба ставља на терет. Посебно је побијана пресуда на страни 8. - 11. анализирао садржај исказа свједока, заштићеног свједока са псеудонимом „Б“, С. М., Х. У., Е. К., свједок са псеудонимом „А“, те је, на супрот жалбеним приговорима браниоца, основано прихватила вјеродостојним њихове исказе и на основу истих правилно утврдила да су управо оптужени М. Ђ. и Р. В. извршиоци предметног кривичног дјела.

Притом, тврдња ових свједока да су оптужени починили кривично дјело, своју потврду налази и у записницима о препознавању лица, па је тако свједок са псеудонимом „Б“, на записнику о препознавању исказала да је М. Ђ., лице под редним бројем 4. и да је сигурана да се не налази на осталим фотографијама, затим свједок С. М. је исказала да је лице под редним бројем 4. лице М. Ђ. које је извршило предметно кривично дјело.

Разлике у исказима саслушаних свједока оптужбе, на којима указује жалба браниоца, се не односе на битне чињенице. Чињеница да првостепени суд није оцијенио доказе на начин на који одбрана то цијени, те да није посебно анализирао сваки сегмент исказа који су свједоци дали, било током саслушања у фази истраге, било на главном претресу, не чини побијану пресуду мањкавом и непотпуном, већ јасном и концентрисаном на битне елементе кривичног дјела за које се оптужени терети. Оцјена доказа, као битан елемент садржаја пресуде, треба да садржи образложење због чега и на основу чега је суд утврдио (или није утврдио) постојање битних елемената кривичног дјела, те на који начин је цијенио противрјечне доказе који су у том контексту изведени, али то не значи да је суд у обавези да појединачно разјасни сваку разлику у исказима свједока. Дакле, по оцјени овог суда, побијана пресуда је дала ваљане и исцрпне разлоге због чега одређене чињенице узима као доказане, те правилно образложила на који начин је цијенила одређене разлике у исказима свједока оптужбе.

Такође супротно жалбеним приговорима браниоца оптуженог, побијана пресуда је анализирао и по оцјени овог суда, правилно оцијенила доказе одбране, прихватајући их али сматрајући их ирелевантним за утврђење чињенице да су оптужени починили предметно кривично дјело и о томе на страни 14. и 15. дала детаљно и ваљано образложење, које у цијелости прихвата и овај суд, па се жалилац упућује на те разлоге.

На основу свега наведеног, овај суд налази да је чињенично стање потпуно и правилно утврђено и да је правилно примјенен Кривични закон, када су радње оптужених, чињенично описане у изреци побијане пресуде, квалификоване као кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. КЗ СФРЈ.

За другачије закључке, у погледу идентитета оптужених, као извршиоца дјела из тачке 1. и 2. изреке побијане пресуде, за које се залаже жалба браниоца оптужених, нема основа у спроведеним доказима, па тиме ни основа за жалбене тврдње којима се, у овом дијелу оспорава правилност и законитост побијане пресуде.

Кад оспорава утврђено чињенично стање и начин на који је првостепени суд цијенио исказе свједока оптужбе и одбране, са аспекта њихове вјеродостојности и доказне вриједности, бранилац врши другачију оцјену доказа, за коју не нуди прихватљиве аргументе. На исти начин долази и до закључака о постојању сумњи у погледу одлучних чињеница за постојање предметног кривичног дјела.

На потпуно и правилно утврђено чињенично стање побијаном пресудом је правилно примјенена одредба члана 142. став 1. КЗ СФРЈ који је на снази био у вријеме извршења кривичног дјела, што наводи жалбе браниоца нису успјели довести у сумњу.

Испитујући одлуку о казни наводима жалбе тужиоца и поводом жалбе браниоца у складу са чланом 322. ЗКП РС, суд је утврдио да одлуком првостепеног суда да за предметно кривично дјело из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ (а за које је прописана као

најмања мјера казна затвора од 5 година), оптужени М. Ђ. осуђен на казну затвора и трајању од четири године, а оптужени Р. В. на казну затвора у трајању од двије године уз примјену одредаба о ублажавању казне из члана 42. став 1. тачка 2) КЗ СФРЈ, да се жалбом тужиоца основано оспорава примјена одредби о ублажавању и постојање особито олакшавајуће околности. С тим у вези, тужилац тврди да је побијаном пресудом учињена битна повреда из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС, у виду недостатка разлога постојању особито олакшавајућих околности, као основа за ублажавање казне, зашто нема упоришта у садржају побијане пресуде у којој је наведено (на страни 16) да је суд на страни оптужених утврдио постојање више олакшавајућих околности (њихову породичност, релативно младу животну доб у вријеме извршења дјела и да је од тад протекло више од 30 година, да оптужени нису осуђиван ни раније, као ни у протеклом периоду).

За кривично дјело за које су оптужени оглашени кривим побијаном пресудом прописана је казна затвора најмање пет година. Оптуженим је изречена казна затвора примјеном одредаба КЗ СФРЈ о ублажавању казне. Првостепена пресуда на страни оба оптужена је правилно утврдила олакшавајуће околности њихову породичност, релативно младу животну доб у вријеме извршења дјела и да је од тад протекло више од 30 година, да оптужени нису осуђивани ни раније, као ни у протеклом периоду. Међутим, основано жалба тужиоца приговара, да животна доб оптужених који су у вријеме извршења дјела имали М. Ђ. 32 године, а Р. В. 34 године, никако се не може цијенити као олакшавајућа околност, јер се ради о пунољетним зрелим особама. Насупрот жалбеном приговору тужиоца, да се ранија неосуђиваност оптужених не може цијенити као олакшавајућа околност из разлога што се подразумијева да поштовање закона је обавеза, овај суд сматра да управо то поштовање се има цијенити као олакшавајућа околност, без обзира на доб оптужених који нису били у сукобу са законом ни прије, а ни послјије извршења овог кривичног дјела у протеклих 30 година. И овај суд утврђене олакшавајуће околности у својој укупности једнако као и првостепени, на страни оптуженог Р. В. прихвата као особито олакшавајуће, усљед одсуства отежавајућих околности али оцјењује да је тим околностима дат већи значај него што оне то заслужују и да изречена казна није у свему примјерена тежини учињеног дјела, степену кривичне одговорности оптуженог и околностима под којима је то дјело учињено, те је преиначио првостепену пресуду и примјеном института ублажавања казне оптуженог Р. В. за предметно кривично дјело за које је оглашена кривим том пресудом, осудио на казну затвора у трајању од три године, налазећи да је та казна потребна и довољна мјера казне, ради остварења опште и посебне сврхе кривичних санкција, садржане у одредби члана 33. КЗ СФРЈ.

Овај суд прихвата да су на страни оптуженог М. Ђ. правилно утврђене као олакшавајуће околности да је породичан, неосуђиван, протек времена од 30 година од дјела, али да је првостепени суд пропустио да цијени као отежавајуће околности да је три пута извршио силовање над двије жртве, а између осталог силовање је извршио пред женским дјететом старости од 6 година а које, у оквиру општих правила о одмјеравању казне у смислу одредбе члана 41. став 1. КЗ СФРЈ, су од значаја за висину казне. Ове околности у вези са осталим околностима, које је суд цијенио не оправдавају изрицање казне затвора испод законског минимума изречене казне побијаном пресудом, па је овај суд, из тог разлога, цијенећи како олакшавајуће околности, тако и отежавајуће околности, нашао да олакшавајуће околности не представљају особито олакшавајуће околности, те је преиначио првостепену пресуду и оптуженог М. Ђ. осудио за кривично дјело за које је оглашен кривим том пресудом, на казну затвора у трајању од шест година,

налазећи да је та казна потребна и довољна мјера казне, ради остварења опште и посебне сврхе кривичних санкција, садржане у одредби члана 33. КЗ СФРЈ.

На основу наведеног и примјеном одредбе члана 328. став 1. ЗКП РС, одучено је као у изреци ове пресуде.

Записничар
Андреа Гранолић

Предсједник вијећа
Обрен Бужанин

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић